

УНУКА КНЕЗА ПАВЛА: Жао ми је што мој деда није „одјавио“ Черчила

Миљана Нешковић

14.09.2016.

Кнез Павле је преминуо на данашњи датум пре тачно 40 година. Тим поводом прочитајте интервју који је за Недељника дала једна од његових унука.

„Могли бисмо да кажемо да смо убацили новац у књигу! То ће инспирисати купце!“, каже значајно уз смех. **Кристина Оксенберг, Американка по папирима и Српкиња по коренима**, креће се улицама Београда у равним ципелама као радознано дете. Мота смарагдне праменове своје непослушне црне косе и радује се што је ту. Жели да настави да долази у Србију и да се, по узору на њеног деду кнеза Павла, активира кад је реч о хуманитарном раду.

Њена бака кнегиња Олга расла је у грчком дворцу, њена мајка принцеза Јелисавета је један добар део младости провела у Африци са мунгосом као кућним љубимцем, а Кристина, Карађорђева чукунчукунунука, расла је у незнању. Доскоро није знала ни да је Карађорђево право име било Ђорђе.

Кроз читање породичне историје уједно је откривала причу о читавој једној држави која је њој била далека, али и себе. Тако је настала њена књига **Краљевска династија: Повратак кући породице Карађорђевић**, у издању Лагуне.

„Гледам мач, узимам перо и не знам шта је моћније и вредније“, истиче у књизи која представља свеж поглед на причу династије Карађорђевић, из угла девојчице којој је кнез Павле обојио детињство осмесима.

Александра II Карађорђевића упознали сте на својој свадби и поздравили га речима „Ђао, поглавице“. Последња два поглавља књиге написали сте у комплексу Белог двора на Дедињу, чак сте и за потребе књиге интервјуисали Александра II. Да ли сада можете да кажете да га познајете и доживљавате као члана породице?

Да. Док сам боравила овде, упознала сам своје рођаке, престолонаследника Александра II и принцезу Катарину. Они су сјајни људи. У средњим годинама су преузели улогу која је готово да не поверујете. Од приватних личности пребацили су се у јавне личности које су врх краљевске породице једне државе. То је велика одговорност и велика промена.

Престолонаследнику неки пребацују то што не говори савршено српски. Волела бих да видим како би они говорили енглески да су не само почели да га уче у педесетој години већ га тад и први пут чули. Приметила сам да јавност у Србији уме да раздваја породице — па им је неко симпатичан, а неко други није. Треба да схвате да смо ми Карађорђевићи једно. Сви се међу собом јако волимо и поштујемо. Непристојно и непотребно је раздвајати нас.

Наша генерација није знала шта да очекује од Србије. Сви смо били импресионирани и заинтригирани кад смо открили ову земљу и како се осећамо у њој. Не можемо да разумемо то што нам се свима до једног догодило кад смо први пут крочили у Србију. Нешто просто кликне у човеку што је врло тешко објаснити. Наука дође до неког објашњења за такве појаве, онда то следеће године промени.

Чињеница је да смо сви осетили снажну емотивну повезаност са земљом. Осетили смо да су наши корени ту и да ту припадамо. Исто важи за моју сестру **Катарину Оксенберг**. Заиста ми је значило што сам роман завршила на дворском комплексу. Могла сам да осетим присуство својих предака. Замишљала сам баку како излази на терасу и ужива у заласку сунца. Коначно могу да кажем да разумем своје корене. Рад на овој књизи помогао ми је у томе.

Истичете како ће Черчил за вас увек бити лажов због начина на који се понео према кнезу Павлу. Хоћете ли читати Фактор Черчил, од Бориса Џонсона, сад поводом 50 година од Черчилове смрти?

Својим очима сам на Колумбија универзитету читала материјал у ком су са ниподаштавањем о мом деди говорили Черчил и Идн. Имали су пејоративна имена за њега која никако нећу понављати. У књизи сам га назвала лажовом, а његово понашање инфантилним. **Писао је томоуе и томоуе лажи које је називао мемоарима.** Кнез Павле никад није написао мемоаре како би можда неке ствари појаснио за генерације које долазе, а камоли да би се правдао.

Он је имао невероватну причу, али није било у његовој природи да то уради. Черчил је лично уништио животе људи из моје породице, а није морао. Зашто је то урадио? Ко је тај грозни човек са цигаром да било кога протера? Черчил није требало да има право одлучивања о судбини мог деде. Кнез Павле је требало да му покаже прст. Жао ми је што није. Разумем ја Черчилову мотивацију. Уколико си Британац, претпостављам да ти је он добар.

Ништа што је Борис Џонсон писао сигурно нећу читати.

На том путу читања националне историје и откривања сопствених корена, која су била ваша највећа открића? Како сте поднели причу о животу и одрастању кнеза Павла?

Он се никад није жалио. Био је шармантан, забаван и пун љубави. Нисмо имали појма кроз шта су све он и бака прошли. Током истраживања за књигу открила сам детаље начина на који му је **живот украден**. Била сам бесна, а и осећала сам се као да ми се срце слама. Сад му се још више дивим. Пустио нас је да живимо неоптерећени том истином у луксузним кућама. Њега многи нису разумели. Данас, свима који кажу да је кнез Павле био англофил прво кажем: „Погледајте његово понашање. Да ли је икад живео у Енглеској?“

Са друге стране, кнегиња Олга вам је говорила о сусрету са Хитлером?

За разлику од деке, бака јесте. Али она је живела дуже. Имала сам целе своје двадесете да проведем са њом, а у тим годинама постављате другачија питања. Причала ми је доста о путу у Немачку. Провели су тамо недељу дана. Нису хтели да иду. Деда је био очајан. На фотографији се види да у колима са Хитлером гледа доле, јасно је како се осећа. Било га је срамота, али је био приморан да то уради. Деда је отишао упркос сваком атому свог бића. Био је сломљен због саме чињенице да ће бити у јавности поред Хитлера, из било ког разлога.

Али осећао је то као своју обавезу.

Ту недељу у Немачкој провели су у некој кући на селу. Организоване су вечере.

Бака ми је рекла да је том приликом питала Хитлера: „Како то да нисте ожењени?“

То толико личи на моју баку. Рекао је: „Презаузет сам. Имам своју мисију и на мисији сам од Бога.“ Ето... То је било у његовој глави.

У каквој атмосфери сте одрастали?

Одрасла сам у окружењу у ком је нормално да чланови породице имају титуле. Нисам се осећала нимало посебно због тога. Било је ту доста протокола, морала сам лепо да се понашам. Никад не бих одбрусила, не би ми пало на памет да будем непристојна... Љубила сам руку баки и деки. На неки начин то јесте био луксуз зато што су сви око мене имали врхунске манире. Нико није викао. Никад. Мој деда никад није повисио тон. Никад није употребио псовку. Сви око мене су били живи примери врхунског понашања, али ја то нисам знала.

У том окружењу сам расла и то је била једина стварност коју сам познавала.

Ваша мајка принцеза Јелисавета Карађорђевић изборила је многе битке за лозу Карађорђевић. Колико је ова књига ваш допринос том великом породичном циљу, а колико је пред нама лични тренутак списатељске инспирације?

Донекле, ово јесте мој допринос свему што моја породица покушава.

Моја мајка је постигла много са рехабилитацијом имена кнеза Павла, њеног оца.

Дека је био неко кога сам много волела и добро сам га познавала.

Имала сам 15 годна кад је умро тако да сам имала прилике да га упознам.

Нисам знала ништа о историји и политици. **Кад сам дошла овде пре годину**

дана, први пут у животу сам чула српски језик. Моја радозналост ме је одвела у правцу прикупљања материјала за књигу.

Извор: nedeljnik.rs